

ЎЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЖОҒАРЫ БІЛІМ, ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ИННОВАЦИЯЛАР МИНИСТРЛИГІ
ШЫРШЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ

ҚАЗАҚ ТІЛІ ЖӘНЕ ӘДЕБИЕТІН ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ
ПӘННІҢ ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Білім саласы:	100000 – Білім
Оқыту саласы:	110000 – Білім
Оқыту бағыты:	60110800 – Ана тілі мен әдебиеті (қазақ тілі және әдебиеті)

Шыршық-2024

Пән/модуль коды QTilAdO'M 1510 QTilAdO'M 1610		Оқу жылы 2026/2027	Семестр 5, 6	Кредиттер 5/5	
Пән/модуль түрі Міндетті		Оқыту тілі: Қазақ тілі		Апталық сағат 4/4	
1.	Пәннің аты	Аудитория жаттығулары (сағат)		Өзіндік білім (сағат)	Жалпы жүктеме (сағат)
	Қазақ тілі және әдебиеті оқыту әдістемесі	120		180	300

2. I. Пәннің мазмұны

Пәнді оқытудан мақсат – негізгі теориялармен қаруландыру, ғылымның өткен тарихынан, қазіргі жайынан, алдағы проблемалардан мәлімет беру, студенттерге қазақ тілін мен әдебиетін оқыту методикасының негізгі құралдарынан теориялық білім мен практикалық дағды беру, болашақ мұғалімдерді өз кәсібінің сырларын терең меңгерген, шәкірттерге білім беріп, тәрбиелеуге әзір, сөйлем мен көркем шығарманы талдау білімін терең меңгеріп, оны оқушыларға түсіндіре алатындай етіп дайындау.

Пәннің міндеттері – қазақ тілін мен әдебиетті оқыту теориясы мен әдістемесі осы пәннен білім берудің технологиясын үйрету. Қазақ тілі мен әдебиетті оқытуда мұғалім жұмысының әдістері мен тәсілдерін принциптік жолмен негіздеп беру.

II. Негізгі теориялық бөлім (лекция жаттығулары)

II.I. Пән құрамына төмендегі тақырыптар енеді:

1-тақырып: Методика пәні, объектісі мен салалары.

Методика-педагогика ғылымдарының бір саласы екендігі, білім беру құралдарының жиынтығы ретінде қаралатындығы, қазақ тілінен теориялық білім мен практикалық дағды беру құралдарын зерттейтіндігі, білім беру құралдарының тақырыптары баяндалады.

Сондай-ақ методика пәндік мазмұнына қарай үлкен екі салаға бөлінеді: 1) Теориялық методика. Бұл қазақ тілінен білім берудегі қағидалар жүйесін қарастырады. Оған методикаға кіріспе, жалпы методика, жеке методика және методика тарихы курстары кіреді. 2) Практикалық методика. Ол тілден сабақ беретін мұғалімдердің іс-тәжірибелерін жинақтайды.

2-тақырып: Қазақ тілін оқыту методикасының зерттеу әдістері.

Зерттеу әдістерінің тексеру объектісіне қарай түрлері: 1. Анықтау эксперименті. 2. Оқыту эксперименті. 3. Бақылау эксперименті. 4. Методикалық мұраларды үйрену әдісі. 5. Методикалық тәжірибелерді

талдау әдісі. 6. Анкета жүргізу әдісі. 7. Интервью жүргізу әдісі.

3-тақырып: Методиканың басқа пәндерге байланысы.

Методика қазақ тіліне, педагогикаға /дидактикаға/, психологияға және логика пәндеріне байланысты қарастырылады. Қазақ тілін оқытудың дидактикалық, методикалық принциптері, ғылыми, жүйелі, көрнекілік, саналылық пен белсенділік, теорияны практикамен байланыстыру және оқушылардың психикалық ерекшеліктерін ескеру принциптері. Жалпы білім беретін мектептерге арналған қазақ тілі бағдарламасының мазмұны, көлемі және жүйесі.

4-тақырып: Қазақ тілінен білім берудің әдістері мен тәсілдері.

Қазақ тілінен білім берудің әдістері оқушыларға білім және дағды беру жолында жүргізілетін тәсілдер жиынтығы болып саналады, әдіс-тәсілдер элементтерінің жиынтығынан құралады, ал тәсіл-әдістің бір элементі болып табылады. Қазақ тілінен білім беру әдістерін топтастырудың /классификация жасаудың/ өлшемдеріне негіздей отырып, әдістер және олардың құрылымы. 2. Практикалық әдістер және олардың құрылымы. 3. Көрнекі әдістер және олардың құрылымы.

5-тақырып: Қазақ тілін оқыту қалыптары /формалары/.

Қазақ тілінен өтілетін сабақтардың оқыту формаларына жататындығы. Сабақ-оқу ісін ұйымдастырудың негізгі қалпы. Сабақтың өзіндік белгілері. Сабақты топтастырудың методикалық өлшемдері: 1. Түсіндіру сабақтары және олардың құрылымы. 2. Пысықтау сабақтары және олардың құрылымы. 3. Сынақ сабақтары және олардың құрылымы. Қазақ тілі бойынша жоспарлау жұмыстары. 1. Күнтізбе жоспар. 2. Тақырыптық жоспар. 3. Сабақ жоспары.

6-тақырып: Тіл білімі салаларын оқыту. Фонетиканы оқыту методикасы.

Фонетика тақырыптарын оқытуда теориялық, практикалық және көрнекі әдістерді қолдана отырып, мынадай методикалық жүйе бойынша білім беріледі. Фонетикалық материалдарға байланысты арнайы таңдалға тақтадағы және көрнекі құралдағы дидактикалық мысалдарды қарап шығады. Тақырыптың өзіндік белгілері тәжірибе жасап көрсетіледі. Оқушылар материалдың өзіндік белгілерін дауыстап оқып, мұғалімнен кейін іле-шала өздері тәжірибе жасай отырып түйіндейді. Жүргізілетін дағдыларды да тәжірибе жасай отырып іске асырады.

7-тақырып: Лексиканы оқыту методикасы.

Лексикалық материалдарға байланысты кестелер тақтаның сол жағына ілінеді де, оң жағына дидактикалық мысалдар жазылады. Сөз және оның мағыналарының өзіндік белгілері, жасалу жолдары мен анықтамаларын түсіндіру, хабарлау, кітапты пайдалану. Әңгіме әдістері бойынша ұғындырылады. Лексикалық тақырыптарды берік есте қалдыру мақсатында белгілі бір көлемде жаттығу жұмыстары жүргізіледі.

8-тақырып: Грамматиканы оқыту методикасы.

Морфология мен синтаксисті оқытуда теориялық, практикалық және көрнекі әдістердің түрлері пайдаланылады. Бұл тақырыптарды оқытудың кешенді жүйесі іске асырылады. Тақтаға ілінетін көрнекіліктер, жазылатын дидактикалық мысалдар іріктеліп алынады. Морфологиялық тақырыптар мен синтаксистік материалдарды өзіндік белгілері мен жасалу жолдары, анықтамалары мен ережелері біртіндеп, жүйелі түрде түсіндіріледі. Жаттығу жұмыстарының түрлері іске асырылады.

9-тақырып: Орфография мен орфоэпияны оқыту методикасы.

Орфографиялық принциптердің басшылыққа алынуы. Орфографиялық, орфоэпиялық және диалектологиялық сөздіктерден бірнеше сөздер таңдап алынады. Дайындалған кестелер тақтаның сол жағына ілінеді, оң жағына бірнеше сөздер жазылады. Карточкалардағы жазылған сөздер дауыстап оқылады. Сөз басында, ортасында және аяғында келген әріптер мен дыбыстардың жазылу және айтылу ерекшеліктері түсіндіріледі. Сөздіктер бойынша өздігінен жұмыстар ұйымдастырылады. Өтіліп отырған тақырыптарға сай жаттығу жұмыстары өткізіледі.

10-тақырып: Пунктуацияны оқыту методикасы.

Тыныс белгілерін меңертуде пунктуациялық принциптер басшылыққа алынады: 1) грамматикалық принцип; 2) мақсаттылық принцип; 3) интонациялық принцип; 4) тыныс белгілерінің атқаратын қызметіне сай оқу принципі. Тыныс белгілерін толық меңерту бойынша көрнекі құралдар дайындалады. Сөйлем соңында және ішінде келетін тыныс белгілерінің өзіндік белгілеріне сай мәтіндер сұрыпталады. Көрнекі, практикалық және теориялық әдістер қолданыла отырып, әрбір тыныс белгісінің өзіндік ерекшеліктері түсіндіріледі, жаттығу жұмыстарының түрлері іске асырылады.

11-тақырып: Тіл дамыту жұмысының методикасы.

Мәтін ішіндегі түсініксіз сөздерді түсіндіру, диалогтық және монологтық сөйлемді үйрету, ауызша мазмұндау, мәнерлі оқу, іс қағаздарының түрлерін жаздыру; әңгіме, шағын шығарма, конспект, мақала, пікір, реценция (отзыв) жаздырып дағдыландыру; тіл үйірмесін, тіл кештерін, тіл бұрышын, қабырға газетін, саяхаттар, түрлі конференциялар, мектеп аралық олимпиадалар өткізу.

12-тақырып: Қазақ тілін оқытуда инновациялық-технологиялардан пайдалану.

Педагогикалық технологияның оқыту түрлері. Проблемалық оқытудың жетістіктері, шығармашылық түрлері: ғылыми, практикалық, көркем шығармашылық. Проблемалық оқыту басқыштары, олардың белгілері мен міндеттері. Оқыту басқыштары. Баға қою эталоны.

Қазақ тілі сабақтарында интерактив әдістерден қолдану. Кластер әдісі, Бумеранг әдісі. БББ әдісі, Блиц - ойын технологиясы т.б. және «Кейс-стади» технологиясынан тиімді пайдалану.

13-тақырып: Оқушылардың білім сапасын бағалаудың халықаралық жүйесі.

Білім сапасын бағалаудың халықаралық жүйесі (TIMMS, PISA, PIRLS, TALIS). Оқушылардың білім беру жүйесіндегі жетістіктерін бағалаудың халықаралық бағдарламасы. Оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту жолдары.

14-тақырып: Қазақ тілі сабақтарында проблемалық оқыту түрінен пайдалану.

Педагогикалық технологияның оқыту түрлері. Проблемалық оқытудың жетістіктері, шығармашылық түрлері: ғылыми, практикалық, көркем шығармашылық. Проблемалық оқыту басқыштары, олардың белгілері мен міндеттері. Оқыту басқыштары. Баға қою эталоны.

15-тақырып: Қазақ тілі сабақтарында интерактив әдістерден қолдану.

Тармақта. (Кластер әдісі). Интерактив әдістер туралы түсінік. Тармақтар. (Кластер әдісі). Қазақ тілі сабақтарында оқушылардың ой, ойлау, ойландыру қабілетін жүйелі түрде тармақтауға үйретеді.

16-тақырып: Әдебиет оқыту методикасының жалпы негіздері.

Әдебиетті оқыту методикасының ғылыми пән екені. Қазақ әдебиетін оқыту методикасы - ғылыми пән. Оның студенттерге арнаулы мамандық беретін профильдік пәндердің қатарына жататындығы. Бұл пәннің объектісі, қарастыратын мәселелері. Әдебиет методикасы – педагогикалық ғылымдардың саласына жататын ғылыми пән. Ол – нақты оқу-педагогикалық процесс барысында оқушыларға әдеби білім мен тәрбие берудің ғылыми және тиімді жолдарын үйрететін оқу пәні.

17-тақырып: Мектепте қазақ әдебиетін оқытудың мазмұны, құрылысы, міндеттері.

Мектептегі оқу пәндерінің құрамында әдебиет пәнінің алатын орны. Қазақ әдебиетінің оқу жоспарына енуі. Әдебиет – оқушыларды өмірмен таныстыру құралы. Әдебиет оқушылардың адамгершілік және азаматтық қасиеттерін туғызып, қалыптастыратындығы. Әдебиет – сөз өнері.

18-тақырып: Әдебиет сабақтарында әдіс-тәсілдерді тандап алу жолдары.

Әдебиетті оқытудағы негізгі әдіс-амалдар осы күнге дейін мектепте қолданылып келген әдебиетті оқыту әдістерін білудің қажеттілігі. Әдебиетті оқыту методтары, түрлері, әдістері, амалдары, типтері туралы мәлімет. Шығармашылық оқу методы. Әңгіме методы. Зерттеу методы. Репродуктивті метод.

19-тақырып: Көркем мәтінді оқып-үйрену және талдау жолдары.

Көркем мәтінді талдау арқылы мұғалім баланың көркем сөзді түсіне білуіне, оған деген ынтасына әсер ету. Бұл арқылы оқушы өмірді бірте-

бірте түсіне бастайды, өзіндік көзқарасы қалыптаса бастайды, тұжырымдап айтқанда, көркем шығарма оқушының жеке басының қалыптасуына да ерекше әсер етеді. Көркем шығарманы талдаудың тиімді әдіс-тәсілдері ретінде тәжірибеде кеңінен қолданылып жүрген түрлері төмендегілер: көркем мәтінді жан-жақты талдау. Шолу бағытындағы талдау. Сұрыптап талдау. Автор ізімен талдау. Проблемалы талдау.

20-тақырып: Көркем шығармаларды жанрына қарай оқыту. Эпикалық шығармаларды оқыту. Мысал жанрын оқыту. Әңгіме жанрын оқыту. Ертегілерді оқыту. Батырлар жырын оқыту. Лирикалық туындыларды оқыту. Поэма жанрын оқыту. Дарамалық шығармаларды оқыту.

21-тақырып: Ақын-жазушылардың өмірі мен шығармашылығын оқыту.

Ақын, жазушының өмірі мен шығармашылық жолын оқыту. Суреткердің өмірі мен шығармашылық жолының оқушыларға әдеби білім берудегі маңызы. Ақын-жазушының шығармашылық жолының қалыптасуы, даму кезеңдері мен ерекшеліктері, аяқталу кезеңі, өзіне тән ерекшеліктері, әдебиет тарихына енгізген жаңалығы, қосқан үлесі, шығармаларының негізгі идеялық-тақырыптық мазмұны, жанырлық ерекшеліктері.

22-тақырып. Әдеби-теориялық ұғымдарды қалыптастыру жолдары.

Мектепте әдебиет теориясынан берілетін білім көркем шығарма табиғатын танудың құралығ кілті болып табылады. Одан білім беру жеке қарастырылмайды, ол көркем шығармамен тыңыз байланыста, оны оқып-үйрену кезінде қалыптасады. Оқу бағдарламасында оқушылардың жас ерекшеліктеріне, сыныптарына, онда берілетін білім мөлшері белгіленген. Оқушыларда оқытылатын материалдар ерекшелігіне байланысты әдебиет теориясы ұғымдарына түсінік беріліп отырады.

23-тақырып: Әдебиеттен жүргізілетін жазба жұмыстардың түрлері.

V-IX сыныптардағы әдеби жұмыстар. Жоспар негізінде шығарманың мазмұнын, кейіпкерлер мінездемесін жазба түрде баяндау. Мәтінді жазба түрде талдау, сұрақтарға жазбаша жауап беру, мазмұндама, аннотация, рецензия, өзінді, эпиграфтар таңдау. X-XI сыныптарда жазба жұмыстар түрлерінің көбеюі және күрделенуі. Шығарма, аннотация, рецензия жазу, жай және күрделі жоспар, лекция мәтіндерін дайындау, күнделік.

24-тақырып: Әдебиет сабақтарында тіл дамыту жұмыстары. Тіл дамыту – әдебиетті оқыту әдістемесінің ең бір күрделі де маңызды саласы. Әдебиет мұғалімі әдебиет пәннің әр сағаты, сыныптан тыс жұмыстарда үнемі көңіл аударып отыруы. Әдебиет сабағындағы тіл дамыту оқытылып жатқан көркем шығарма негізінде, оның көркем тілін

жаңғырту негізінде жүзеге асуы керек. Оқушылардың әдебиет сабағында көркем тілін дамыту үшін де басқа пәндермен байланыстырып оқытудың маңызы ерекше.

25-тақырып: Әдебиетін оқытуда қолданылатын көрнекіліктер мен техникалық құралдар.

Көрнекіліктер мен техникалық құралдарды қазақ әдебиетін оқытуда пайдаланудың жалпы принциптері. Экран, альбом, көркем суреттер, графикалық құралдар, дыбыс көрнекіліктері. Оқушылардың көрнекілік жасауға қатысуы: фотоальбом, диграмма, кесте, синхронды кесте, плакат, картина т.б.

26-тақырып: Әдебиетті тереңдетіп оқытудың инновациялық әдістемесі мен технологиясы.

Интерактив әдістер туралы түсінік. Әдебиет сабақтарында интербелсенді әдістерден («Кластер», «Панорама», «SWOT», «Блум таксономиясы», «Кейс-стади» т.б.) тиімді пайдалану.

27-тақырып: Әдебиет тарихындағы көркем шығармаларды талдау мәселелері.

Жоғары сыныптарда көркем шығармаларды талдаудың объектісі. Көркем шығармаларды талдауда қолданылатын негізгі әдіс-амалдар (әңгіме әдісі, баяндама әдісі, диспут).

Әдебиет сабақтарында оқушылардың ауызша тілін дамыту жұмыстары. Тіл дамыту - қазіргі оқытудың басты мәселесі. Оқушылардың сөйлеу тіліне қойылатын талаптар. Ауызша тіл дамыту жұмыстарының түрлері мен оларды жүргізудің әдіс-амалдары.

28-тақырып: Шығарманың тіл ерекшелігін оқып-үйрену әдістері.

Ақын-жазушының тіл, стиль ерекшеліктерін зерттеу. Әдебиеттік шығарманың тілін оқып-үйренудің мақсаты. Шығарманың поэтикалық тіліне қайылатын басты шарттар және оны оқып-үйренудің негізгі принциптері. Шығарманың тіл ерекшелігін танытуда жүргізілетін жұмыс түрлері. Шығарманың жанрлық ерекшелігіне байланысты оқып - үйрену. Көркем шығармалар өзара үш текке жіктелетіні. Бұлардың бір-бірінен айырып танытатын айрықша белгілері, ерекшеліктері, олардың табиғи сипатына байланыстылығы.

29-тақырып: Әдеби - теориялық білім беру.

Теориялық ұғымдарды қалыптастыру – мектеп әдебиеті үшін әрі методикалық негіз, әрі шығарманың әсемдік әсерлілігіне талдау жасаудың құралы. Түркі халықтары әдебиет методикасының теориялық білім берудегі аса бай тәжірибелері, әдеби-теориялық ұғымды қалыптастырудың сыныптық мөлшері. **Мәтінмен жұмыс.** Көркем сөз мәтінін жаттау. Мәтінмен жұмыс істеудің мақсаты - оның мазмұнын ұғыну, шығарманың мазмұнын ұғындырудың мақсаты – оқушыларды шығарманы талдауға дайындау екендігі. Шығарманың мазмұнын түсінгендігін анықтау жолдары. Жоспар жасау және ауызша мазмұндау. Жаттауға ұсынылған мәтіндердің ерекшеліктері мен әдістері.

30-тақырып: Жоғары сыныптардағы әдебиет тарихын оқыту әдістері.

Ақын, жазушының өмірі мен шығармашылық жолын оқыту. Суреткердің өмірі мен шығармашылық жолының оқушыларға әдеби білім берудегі маңызы. Ақын-жазушының шығармашылық жолының қалыптасуы, даму кезеңдері мен ерекшеліктері, аяқталу кезеңі, өзіне тән ерекшеліктері, әдебиет тарихына енгізген жаңалығы, қосқан үлесі, шығармаларының негізгі идеялық-тақырыптық мазмұны, жанырлық ерекшеліктері

III. Семинар жаттығулары бойынша әдістемелік нұсқау және ұсыныстар

Семинар жаттығулары үшін төмендегі тақырыптар ұсынылады:

1. Қазақ тілін оқыту методикасының жалпы негіздері. Методика пәні, объектісі мен салалары.

2. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің принциптері. Қазақ тілінен білім берудің интерпретациясы.

3. Қазақ тілінен білім беру әдістері мен тәсілдері.

4. Қазақ тілін оқыту қалыптары /формалары/.

5. Қазақ тілі бойынша жоспарлау жұмыстары.

6. Тіл білімі салалары. Фонетиканы оқыту әдістемесі.

7. Лексиканы оқыту әдістемесі.

8. Грамматиканы оқыту әдістемесі.

9. Орфография мен орфоэпияны оқыту әдістемесі.

10. Пунктуацияны оқыту әдістемесі.

11. Тіл дамыту жұмысының методикасы.

12. Қазақ тілі оқытуда инновациялық-технологиялардан пайдалану.

13. Оқушылардың білім сапасын бағалаудың халықаралық жүйесі.

14. Әдебиет оқыту методикасының жалпы негіздері.

15. Мектепте қазақ әдебиетін оқытудың мазмұны, құрылысы, міндеттері.

16. Әдебиет сабақтарында әдіс-тәсілдерді таңдап алу жолдары

17. Көркем шығармаларды талдау жолдары

18. Әңгіме жанрын оқыту

19. Мысал жанрын оқыту

20. Ертегілерді оқыту

21. Батырлар жырын оқыту

22. Лириканы оқыту

23. Әдеби-теориялық ұғымдарды қалыптастыру жолдары

24. Әдебиет сабақтарында жазбаша жұмыс түрлері

25. Әдебиетін оқытуда қолданылатын көрнекіліктер мен техникалық құралдар.

26. Әдебиетті тереңдетіп оқытудың инновациялық әдістемесі мен технологиясы.

Семинар жаттығулары мультимедиа құрылмалармен жабдықталған аудиторияда бір академиялық топта бір профессор-оқытушы тарапынан өтілуі қажет. Жаттығулар актив және интербелсенді әдістер көмегінде өтілуі, сәйкес түрде педагогикалық және ақпарат технологиялардан қолдану мақсатқа сай.

IV. Өзіндік білім және өзіндік жұмыстар

Өзіндік білім үшін ұсынылатын тақырыптар:

1. Қазақ тілін оқыту методикасының салалары.
2. Қазақ тілін оқыту методикасының зерттеу әдістері.
3. Оқыту әдістерінің классификациясы мен құрылысы.
4. Әңгіме, түсіндіру әдістерінің құрылымы.
5. Талдау әдістерінің құрылымы.
6. Көшіріп жазу мен диктант жазу әдістері.
7. Қазақ тілін әдебиет материалдарымен байланыстырып өту әдістері.
8. Түсініксіз сөздерді меңгерту тәсілдері.
9. Көрнекі әдістер құрылымы.
10. Оқыту қалыптарының классификациясы мен құрылымы.
11. Жаңа, біріккен қалыптар құрылымы.
12. Бекіту, қайталау қалыптарының құрылымы.
13. Тексеру, талқылау қалыптарының құрылымы.
14. Сабақ жоспары және оның түрлері.
15. Фонетиканы оқыту әдістемесі.
16. Лексиканы оқыту әдістемесі.
17. Грамматиканы оқыту әдістемесі.
18. Пунктуацияны оқыту әдістемесі.
19. Әдебиетті оқыту әдістемесі пәнінің нысаны қарастыратын мәселелерін айқындау.
20. Әдебиетті оқыту әдістері мен түрлерін принциптік жолмен негіздеу.
21. V-XI сыныптарға арналған бағдарламаның құрылысы мен мазмұнын жіктеп баяндау (конспектiлеу)
22. Оқулықтардағы ғылыми негізде баяндалған дәлелдер, түсініктер, заңдылықтар (ой додасын өткізу)
23. Шығармашылық оқу әңгіме және репродуктивті әдістердің негізгі ерекшеліктері.
24. Әдеби шығарманы оқу, мазмұнын ұғыну және оны талдау. (Әдебиет оқулықтары бойынша)
25. Көркем шығармаға жоспар жасау. Жай және күрделі жоспар -әрі логикалық, әрі статистикалық жұмыс екендігі.
26. Әдебиеттік шығарманы талдауда қолданылатын негізгі әдістер: мәнерлеп оқу, сұрақ-жауап түріндегі әңгіме, баяндау әдістерге арналған ғылыми еңбектерді конспектiлеу.

27.Мазмұндама аннотация, рецензия жазу,эпиграф жазуды үйрену туралы.

28.Жай және күрделі жоспар, лекция мәтіндерін дайындауға үйрету.

29.Жоғары сыныптарда әдебиет тарихын оқытудың проблемалары.

30.Әдебиет сабақтарында қолданылатын көрнекіліктер мен техникалық құралдарды пайдалану ерекшеліктері.

31.Сыныптан тыс ұйымдастырылатын жұмыстардың формасы мен негізгі түрлері

32.Әдебиет сабақтарында жаңа педагогикалық технологияны пайдаланудың тиімді жолдары.

33. Мектепте өтілетін әдеби кештің тақырыбын және оны жүргізу амалдары

V. Курс жұмысын дайындау бойынша ұсыныстар

Курс жұмысы – оқу үдерісімен қатар орындалатын жұмыстардың ең күрделісі. Бұл, әдетте, студенттің нақты бір мәселені өз бетімен, шығармашылық бағытта ойластыру шамасын тексеру амалы болмақ, соған орай, оның ғылыми-зерттеу ісіне деген ынта-жігері, икемділігі, өз мамандығына байланысты білім дәрежесі байқалмақ.

Курс жұмысының тақырыбы ғылыми, практикалық маңызы жағынан аталып, жүйелі түрде талданылған тілдік деректер негізінде сипатталуға тиіс. Курс жұмысын бұлайша жазып құрастыру студенттердің қазақ тілі мен әдебиет пәндерінен білімін кеңейте түседі; ғылыми жұмыс жүргізуге ынталандырып, оның жолы мен әдісін үйренуге дағдыландырады. Демек, курс жұмысы ғылыми-зерттеу ісінің алғашқы бір түрі болып саналады.

Курс жұмысы бір жыл бойында әзірленеді. Бұл – VIII семестр үшін орындайтын жұмысқа VII семестрдің басында кірісуі керек деген сөз. Осы кездерге дейін студенттер қазақ тіл білімі жайында біраз курстарды өтеді, негізгі әдебиеттермен (оқу құралдарымен) танысады, жалпы мамандық курстың салалары бойынша бақылау-жаттығуларын орындайды. Бұлар курс жұмысының уақытында, талапқа сай жазылып бітуіне кең мүмкіндік береді. Әрине, курс жұмысының ойдағыдай, жақсы жазылуы студенттің өз мамандығынан қаншалықты теориялық, практикалық дайындығы барына және саналы түрде қызмет жасауына байланысты.

Курс жұмысы тақырыптары

1. Сын есімді оқыту барысында дамыта оқыту әдіс-тәсілдері арқылы білім алушыларды ұлтжандылыққа тәрбиелеу.
2. Сабақта қолданылатын ұлттық ойындардың рөлі.
3. Есімдікті оқыту арқылы білім алушыларды еліміздің тарихын білуге, айналаны, табиғатты қастерлеуге тәрбиелеу.
4. Морфология тарауын оқыту барысында жеке тұлғаның белсенділігін арттыру.
5. Қазақтың тыйым сөздерін сабақта қолдану.

6. Зат есімді оқыту барысында қазақтың салт-дәстүрлерін сабақта пайдалану әдістері.
7. Киелі сан есімдерді қазақ тілін оқытуда пайдалану.
8. Сан есімді оқыту барысында қазақ халқының рәміздерін басқа ұлт мектептерінде оқыту.
9. Тұрлаулы мүшелерді жаңа әдіс-тәсілдер арқылы оқыту жолдары.
10. Қазіргі қазақ тілінде ауызша және жазбаша жіберілетін қателерді болдырмау жолдары.
11. Мектепте етістіктің шақтарын түсіндіру жолдары.
12. Үстеудің мағыналық түрлерін мектеп білім алушыларына жаңа әдіс-тәсілдер арқылы түсіндіру.
13. М.Әуезовтің «Абай жолы» эпопеясының тілін қазақ тілін оқытуда пайдалану
14. А.Байтұрсыновтың әдістемелік еңбектері
15. Фонетикадан берілетін білімді меңгертудің заңдылықтары
16. Фонетиканы оқытумен байланысты орфоэпиялық дағдыны қалыптастыру жолдары
17. Орфографиялық дағдыны қалыптастырудағы орфографиялық сөздіктің маңызы
18. Фонетика сабақтарында көрнекі құралдарды және техникалық құралдарды пайдалану
19. Лексиканы оқытудың әдіс-тәсілдері
20. Сөздіктің түрлері, олармен жұмыс жүргізудің тәсілдері
21. Морфологияны оқытуда АКТ пайдалану
22. Сөзжасамдық тәсілдерді оқыту жолдары
23. Есім сөздерді оқыту әдістемесі
24. Сөз таптарын оқытуда модульдік технологияны пайдалану
25. Еліктеу сөздерді оқытуда жаңа педагогикалық технологияларды пайдалану
26. Бастауыш кластарда грамматиканы оқыту әдістемесі
27. Сөз тіркесі синтаксисін оқытуға қатысты еңбектерге сараптама
28. Сөйлемге сатылай кешенді талдау жасауды меңгерту жолдары
29. Сөйлем мүшелерін оқытуда АКТ пайдалану
30. Пунктуацияны оқытудың мазмұны, кезеңдері, принциптері
31. Жазба жұмыстарында кездесетін пунктуациялық қателермен жұмыс
32. Тіл дамытудың ауызша және жазбаша түрлері
33. Қазақ тілін оқыту әдістері
34. Грамматикалық ойындардың оқушылардың танымдық қабілетін қалыптастырудағы қызметі
35. Қазақ тілі сабағында пайдаланылатын ойын элементтері
36. Қазақ тілінен жүргізілетін жазбаша жұмыстар
37. Қазақ тілі пәнінен оқушылардың коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыру жолдары
38. Қазақ тілі сабағының түрлері мен құрылымы

39. Қазақ тілін оқытудың ұстанымдары
40. Зат есімді этнопедагогикамен ұштастыра оқыту
41. Құрмалас сөйлемді оқыту жолдары
42. Жаңа педагогикалық технологиялардың қазақ тілін оқытудағы тиімділігі
43. Махмуд Қашғари сөздігін қазіргі қазақ тілін оқытуда пайдалану
44. Қазақ тілі сабақтарында грамматикалық жаттығуларды тиімді орындату тәсілдері.
45. Бастауыш сыныптарда сан есімдерді оқытуда ақпараттық технологияны қолдану.
46. Есімдікті оқытуда дидактикалық ойындарды тиімді қолдану әдістері.
47. Қазақ тілі сабақтарында оқушылардың танымдық белсенділіктерін арттыруға арналған жаттығулар.
48. Синтаксисті оқытуда жаңа технологияларды қолдану.
49. Мақал-мәтелдерді оқытудың тәрбиелік мәні.
50. Қазақ тілінен сыныптан тыс жұмыстарды ұйымдастыру.
51. Қазақ тілін оқытуда қолданылатын жаңа педагогикалық технологиялар
52. Қазақ тілі пәні арқылы мектеп оқушысының коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыру жолдары
53. Қазақ тілі сабағында сауатты жазудағы орфографиялық дағдыны қалыптастыру жолы.
54. Сан есімді оқыту арқылы оқушы тілдік қабілетін жетілдіру.
55. Қазақ тілі сабақтасында тілдамыту жұмысын ұйымдастыру.
56. Жай сөйлемді оқытудағы тіл дамыту жұмыстары.
57. Әдебиетті оқытудың теориялық негіздері
58. Орта мектепте жыраулар поэзиясын оқытудың әдіс-тәсілдері
59. Лирикалық жанрды оқыту
60. Батырлық жырларды оқыту әдістемесі
61. Әдебиет сабақтарында БЛУМ таксономиясынан пайдалану
62. Әңгіме жанрын оқыту әдістемесі
63. Әдебиет сабақтарында проблемалы оқыту түрінен пайдалану
64. Әдебиет сабақтарында көрнекіліктерден пайдалану
65. Әдебиет сабағында жазба жұмыс түрлері, оларды өткізудің әдіс-тәсілдері.
66. Әдебиет сабақтарында ауызша тіл дамыту жолдары
67. Әдебиет пәнінен сыныптан тыс жұмыстар
68. Әдебиетті оқыту әдістері
69. Көркем шығармаларды оқыту әдістемесі
70. Әдебиет сабақтарында интербелсенді әдістерді пайдалану
71. Оқушылардың көркем шығарманы қабылдауда жас ерекшеліктерін

еспке алу

72. Роман жанрын оқытудың әдістемесі

73. Әдебиетті оқыту әдістемесінің қалыптасуы мен зерттелуі

74. Мысал жанрын жаңаша оқыту әдістемесі

75. Мақал-мәтелдерді оқытудың әдістері

76. 5-6 сыныптарда ертегілерді оқытудың әдістері

77. Ф. Онғарсынова шығармаларын орта мектепте оқытудың әдіс-тәсілдері

78. Әдебиет сабақтарында әдеби-теориялық ұғымдарды оқытудың әдістері

79. Орта мектепте Абай шығармаларын жаңаша оқытудың әдістері

80. Әдебиет сабағындағы мазмұндама жұмыстарына қойылатын талаптар

81. Б. Майлин шығармаларын орта мектепте оқытудың әдіс-тәсілдері

82. С. Торайғыров лирикасын орта мектепте оқытудың әдіс-тәсілдері

83. Ы. Алтынсарин әңгімелерін орта мектепте оқытудың әдіс-тәсілдері

84. М. Әуезов шығармаларын орта мектепте тереңдетіп оқытудың инновациялық әдістемесі

85. Поэма жарны тереңдетіп оқытудың инновациялық әдістері

86. Орта мектепте туысқан халықтар әдебиетін оқыту әдістемесі

87. Орта мектепте әлем әдебиеті үлгілерін оқыту әдістемесі

88. І. Жансүгіров лирикасын оқыту әдістемесі

89. Әдебиет сабақтарында шығарма жаздыру әдістемесі

90. С. Торайғыров шығармаларын мектепте оқытудың әдіс-тәсілдері

91. Әдебиет сабақтарында сыныптан тыс жұмыстарды ұйымдастыру әдістемесі.

3. VI Пәнді оқыту нәтижесінде (қалыптасатын компетенциялар)

Пәнді меңгеру нәтижесінде студент:

- берілетін білім мазмұнының логикалық жүйесін сақтай отырып, ең негізгі, түйінді материалды бөліп ала білу, негізгі ұғымдарды анықтау, соны оқушыға игертеудің жолдарын іздестіруді терең білімге ие болуы; (білім)
- қазақ тілі мен әдебиет пәнінің мазмұнын саралай, сараптай отырып, ондағы дәстүр мен жаңашылдыққа байланысты білімдерді қалыптастыру дағдысына ие болуы, теориялық білімді практикада қолдана білуі, дағды қалыптастыруға ие болуы; (дағды)
- әдіс-тәсілдердің тиімділерін, нақты жағдайға байланысты нәтижелі түрлерін тандап алу (әр тақырып, әр сабақ, әр сынып бойынша) ептілігіне ие болуы керек. (ептілік)

4.	VII. Оқыту технологиялары мен әдістері: • лекциялар; • интербелсенді әдістер; • тақырып бойынша кейс-сәтділер • семинарлар (Блиц-ойын, БББ, СТО, проблемалы оқыту, сұрақ-жауап, т.б.); • топтық жұмыс; • презентация жасау.
5.	VIII. Кредиттерді алу үшін талаптар: Пәнге тиісті теориялық және әдістемелік ұғымдарды толық игеру, талдау нәтижелері бойынша дұрыс шешім қабылдау, үйреніліп жатқан тақырып бойынша өзіндік ой-пікір айту және ағымдағы, аралық бақылау қалыптарында берілген тапсырмаларды орындау, қорытынды бақылау бойынша жазбаша жұмысты тапсыру.
6.	VIII. Негізгі және қосымша оқу әдебиеттер мен ақпарат деректері Негізгі әдебиеттер: 1. Исабаев Ә. Қазақ тілін оқыту методикасы. Ташкент, 2003. 2. Байкабилов У. Қазақ тілі мен әдебиетін оқытудың заманауи технологиялары мен методтары. Ташкент 2023. 3. Бітібаева Қ. Әдебиетті оқыту әдістемесі. Алматы, 2002. 4. Абдувалитов Е. Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі. Ташкент, 2022. 5. Дәулетбекова Ж.Т., Исаева Ж.И., Ермекбаева А.Ш. Тілді оқыту мотивациясы. Алматы, 2018. Көмекші әдебиеттер: 6. Исабаев Ә. Қазақ тілін оқытудың дидактикалық негіздері. Алматы, 1993 7. Исабаев Ә. Фонетиканы оқыту методикасы. Алматы, 2000. 8. Рахметова С. Қазақ тілін оқыту методикасы. Алматы, 2001. 9. Қазақ тілі мен әдебиеті. Журнал. 2000 жылдан бері қарай. 10. Жапбаров А. Тілеубердиев Б. Оқушыларға мәтін құрастыру мен шығарма жаздыру әдістемесі. – Шымкент, 2002 ж. 11. Бітібаева Қ. Қазақ әдебиетін тереңдетіп оқытудың инновациялық методикасы және технологиясы. Бірінші кітап, – А.: Дәуір-Кітап, 2012. 12. Бітібаева Қ. Қазақ әдебиетін тереңдетіп оқытудың инновациялық методикасы және технологиясы. Екінші кітап, – А.: Дәуір-Кітап, 2012. 13. Жұмажанова Т. Қазақ әдебиетінен оқу-әдістемелік күнтізбелік жоспары. Алаамты, 2003. 14. Ақшолоақов Т. Көркем шығармаға талдау жасау. Алаамты, 1993. 15. Дәулетбаева Ж, Рай Қ, Нұрышева Г, Рахметова Р. Тілді оқыту: интеграциялық білім мен интеллектуальдық тұлға қалыптастырудың сабақтастығы. Алматы, 2014. Ақпарат ресурстары:

	http://www.edu.uz –O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi sayti. http://www.uzedu.uz – O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi sayti. http://www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi xukumat portal. www.pedagog.uz www.cspi.uz www.pedagog.uz www.edu.uz www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O‘z.MK) www.ziynet.uz - Ziynet axborot-ta’lim resurslari portal
7.	Шыршық мемлекеттік педагогика университеті тарапынан істеп шығылған және университет Кеңесінің 2024 жыл “ <u>29.08</u> ” дағы қаулысымен бектілген.
8.	Пән/модуль үшін жауаптылар: У. Байкабилов – ШМПУ-дің, “Өзбек тіл білімі” кафедрасы доцент м.а. Ж.Байзаков – ШМПУ-дің, “Өзбек тіл білімі” кафедрасының оқытушысы (PhD).
9.	Пікір білдірушілер: Ы.Кұттымуратова - НМПИ, “Қазақ тілі және әдебиеті” кафедрасы меңгерушісі, ф.ғ.ф.д. (PhD) Абдувалитов Н.Б.- ТМПУ, “Қазақ тілі және әдебиеті” кафедрасы доценті м.а., п.ғ.ф.д., (PhD)